



STOCKHOLMS KOMMUN

Kommunfullmäktige

Motioner

1981:34

1981:34 Motion av Göran Ericsson (m) och Verner Helte (m) angående samernas situation i kommunen

Enligt sameutredningen 1975 delar Stockholms kommun sjätteplatsen med Luleå kommun när det gäller landets sametätaste kommuner. När sameutredningen framlade sitt betänkande fanns i kommunen 433 samer. Enligt sameföreningen i Stockholm torde denna siffra ha stigit till ca 600 samer. Samerna är en etnisk minoritet med anor långt tillbaka i historien. De har en rad kulturella och konstnärliga traditioner. På grund av att de betraktas såsom svenskar har de inte i tillräcklig utsträckning erhållit samhällets speciella stöd. Sameutredningen konstaterade att de icke renskötande samerna, vilka var bosatta utanför de traditionella samekommunerna, lever under svåra förhållanden när det gäller att bevara språklig och kulturell särart.

För de samer som lever och verkar i Stockholms kommun har möjligheten att till sina barn föra vidare det samiska språket, kulturen och konsthantverket varit mycket begränsad. Den samiska gruppen står utan lokaler för studieverksamhet, slöjd och konsthantverk. Det måste därför vara en viktig uppgift för kommunen att slå vakt om den fina kulturtradition som samegruppen inom kommunen representerar.

Språket och den samiska kulturen

Det samiska språket är ett finskt-ugriskt språk som utgör en viktig del av samegruppens identitet. Sameutredningen konstaterade att "det finns bland dagens samer ett levande intresse för det samiska språket". Bland samerna sker fortlöpande en utveckling av språket i samverkan med de övriga nordiska ländernas samer, varför språket bibehålls och utvecklas i takt med samhället i övrigt.

Det samiska språket är av statsmakterna godkänt som hemspråk och statsbidrag utgår till kommuner som anordnar sådan undervisning. Trots att det hos samerna finns ett stort intresse har endast två barn kommit i gång med sådan undervisning i kommunen.

Den samiska barnverksamheten som bedrivs i samverkan med kommunen måste få en ökad omfattning. I dag sker endast en samling i veckan. Vad beträffar den samiska litteraturen utgör denna ett viktigt kulturellt inslag. Många betydande och framstående skalders verk finns bland böckerna i den samiska litteraturen. Dessa böcker är en del av samernas kulturarv. I Stockholms stadsbibliotek finns för närvarande endast fyra band på samiska språket och dessa verk är ständigt utlånade. En förstärkning av antalet böcker på samiska språket är nödvändig.

Sameslöjden och samekonsthantverket

Den samiska slöjden och den mer kvalificerade delen av denna, det samiska konsthantverket, utgör en mycket vacker och speciell konststart som alltid rönt stor uppskattning. Den samiska slöjdproduktionen domineras av tennslöjd, textilslöjd samt horn- och träslöjd.

Tennslöjden som främst utövades av kvinnorna har uråldriga traditioner och har genom seklerna drivits upp till en mycket hög nivå. Den textila slöjden som främst utgörs av bandvävning är unik och mycket vacker med sina ovanliga mönster och färgkombinationer.

All denna slöjd och konsthantverkstradition riskerar att gå förlorad hos den stora samegruppen i kommunen. Fortfarande finns i några norrländska kommuner lärare och konsthantverkare som är villiga att komma till den samiska gruppen i kommunen och förmedla kunskaper. I Stockholm saknar samerna dock lokal för att bedriva sitt konsthantverk och även för att ställa ut sina alster.

Samiskt kulturcentrum

För att garantera samisk kultur och en utveckling av konsthantverket hos samerna i Stockholm är det angeläget att kommunen i samverkan med samerna tillskapar ett samiskt kulturcentrum. I detta kulturcentrum skulle en samlingslokal, några grupprum och en hantverksateljé kunna inrymmas. Därmed skulle förutsättningen finnas för en utveckling av språket genom studiecirkel samtidigt som lämpliga lokaler erhålls för slöjd och konsthantverk. För att slå vakt om det litterära intresse som uppenbarligen finns är det nödvändigt att stadsbiblioteket utökar antalet böcker på samiska språket. Att hemspråksundervisning inte fungerar trots att samiskan är bidragsberättigad, torde bero på dålig information. Här har kommunen ett stort ansvar för att utöka antalet barn med denna hemspråksundervisning. Barnverksamheten som bedrivs av samerna i samverkan med socialförvaltningen bör utökas till mer än en gång per vecka.

Med hänvisning till ovanstående hemställes att kommunfullmäktige beslutar ge vederbörande kommunala organ i uppdrag att

- dels* vidta åtgärder i syfte att garantera samernas rätt till hemspråksundervisning och tillgång till litteratur på samiska,
- dels* undersöka förutsättningarna för att tillskapa ett samiskt kulturcentrum enligt i motionen angivna riktlinjer.

Stockholm den 16 mars 1981

Göran Ericsson

Verner Helte